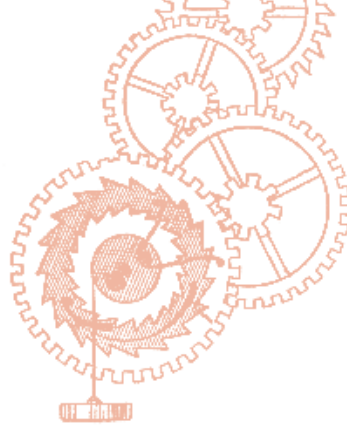

Ilargiaren alde iluna

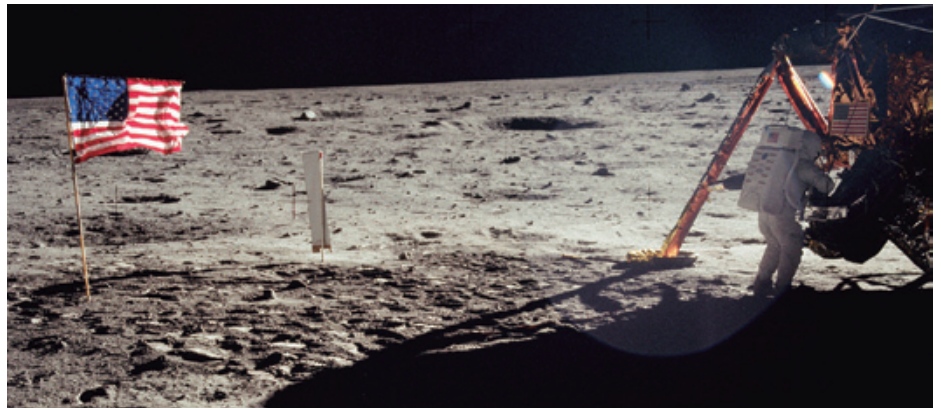

NAGORE
IRAZUSTABARRENA
URANGA

Berlin, 1945eko maiatzaren 8a. Alemaniaren kapitulazioak II. Mundu Gerraren amaiera ekarri zuen eta, berehala, AEBek *Overcast* operazioa –gerrora *Paperclip* operazioa izango zena– jarri zuten martxan; ahalik eta zientzialari alemaniar gehien eramango zituzten AEBetara, haien zerbitzura arma eta teknologia ikerketan jardun zezaten. Guztira 1.600 zientzialari bildu zituzten.

Ezikutuko operazioa zuzenean Harry Truman presidentek baimendu arren, baldintza garbi bat jarri zuen: galarazita zegoen nazien alderdiko kideak edo naziei babesa eman zieten ikerlariak errekrutatzeari. Agindua zuzenean beteta, bildutako zientzialarien kopuruak eta kalitateak nabarmen egingo zukeen behera. Askoren espedienteak garbitu, iragana zuritu eta hala gainditu zituzten “oztopo etikoak”.

Adibide garbientekoa Werner Von Braun izan zen. SSetako kide, V2 suziria- ren sortzaile nagusietakoa izan zen. Suziria egiteko gerra-presoa eta bestelako eskulan esklabua erabili zuten, eta milaka hil ziren prozesuan. V2ek, gainera, triskantza handiak eragin zituzten gerran, Ingalaterran batez ere. Garbiketara aurreko txostenak “segurtasunerako arriskutzat” jotzen zuten Von Braun, baina NASAREN Marshall espazioko hegaldien guneko zuzendari izendatu zuten, eta duela 50 urte Apollo XI aireratzeko erabili zuten *Saturn V* suziria- ren sortzaile nagusia izan zen.

NASA

NAZIEN ALDERDIKO ETA SS-ETAKO HAINBAT KIDEREN EKARPENAK FUNTSEZKOAK IZAN ZIREN DUELA 50 URTE GIZAKIAK LEHEN ALDIZ ILARGIRA ERAMATEKO.

Kurt Debus ere SSetako ofizial, eta nazien alderdiko zein SAko kide izan zen. Haren txostenak zioen “Indar Aliatuen segurtasunerako mehatxua” zela eta giltzapean egon beharko zukeela. NASAREN jaurtiketa operazioen zuzendari izendatu zuten.

Hubertus Strughold fisiologoaren aginduz, hainbat esperimentu egin ziren Dachau eta Auschwitz esparruetan: presoak tenperatura baxuetan uzten zituzten, presio txiki- kiko gelatan sartzen zituzten, haur epilepti- koei oxigenoa murrizten zieten... *Apollo*-ren presio-trajea eta espazio-ontziko sostengu sistemak diseinatu zituen eta “espazioko medikuntzaren aita” esan zioten.

AEBak ez ziren izan Gerra Hotzean eta Espazioko lasterketan ikerlari ale-

maniarren laguntza izan zuten bakarrak. Sobietar Batasunak ere ikerlarien errekrutatzea jarri zuen martxan gerra amaitu bezain pronto. Baina sobietarrek erabaki zuten zientzialari horiek “bigarren mailako” herritartzat tratatuko zituztela. AEBetan ohoreak eta dominak jaso zituzten; SESBen, aldiz, behartuta ahalik eta zuku gehien atera ondoren, Alemaniara bidaltzea erabaki zuten. Eta, ilargiratze-ari dagokionez behintzat, badirudi estatu- batuarren metodo adeitsuagoek emaitza hobek izan zituztela.

Werner Von Braunen omenez, Ilargiko krater bati haren izena jarri zioten eta Kurt Debusen ere badu bere kraterra Lurraren satelite natural bakarrean. ●

Filistiarrak: gaiztoak eta europarrak

Bibliaren arabera, filistiarrak Israelgo herriaren etsaiak ziren eta bi adibide garbi ematen ditu: Goliat, Dabid erregeak mendean hartu zuena; eta Dalila, ilea moztuta Sansoni indarra kendu ziona. Filistiarrak filmeko gaiztoak zirela, alegia.

“Erdaingabeak” zirela ere badio Bibliak, hau da, judutarrak ez zirela, baina haien jatorria gehiago zehaztu gabe.

Greziar kutsuko zeramikari esker, adituek uste izan dute K.a. XII. mende inguruan iritsi zirela Ekialde Hurbilera. 1997 eta 2016 urteen artean hainbat nekropoli filistiar aurkitu dituzte Askalon (egungo Israelen) eta berriki giza arrastoen DNA aztertuta ondorioztatu dute Europa hegoaldean zutela jatorria, Grezian, Kretan, Sardinian eta, agian, iberiar penintsulan ere bai. ●